

18 oktober 2019

Toespraak – Prijzen van de Stichting Auschwitz
Sophie Wilmès, Minister belast met Wetenschapsbeleid

“Menselijke waarden, zoals vrijheid, gerechtigheid en verdraagzaamheid, maken onze identiteit uit en zijn onze opdracht voor de toekomst.”

“Deze waarden, die ook onze democratie bepalen, worden overal in Europa en onder onze ogen met voeten getreden.”

“Laten we toch vooral lessen uit de geschiedenis trekken: we mogen geen passieve medeplichtigen van het onaanvaardbare worden.”

Deze woorden zijn die van de Franse president Jacques Chirac die ons onlangs verlaten heeft. De toespraak, u zal die misschien herkend hebben, is die van de “Vél-d’hiv”.

De redevoering werd gehouden tijdens de herdenkingsplechtigheid voor de razzia van de Vélodrome d’Hiver, de grootste arrestatie ooit van Joden in Frankrijk in 1942.

De toespraak heeft historische waarde. Voor de eerste keer erkende Frankrijk zijn verantwoordelijkheid in de deportatie.

Met deze woorden heeft president Chirac zijn tijdperk, de geschiedenis van Frankrijk en zelfs van Europa getekend.

De woorden zijn vandaag 20 jaar oud, maar u zal wel gemerkt hebben dat ze spijtig genoeg nog uiterst actueel zijn.

Door dit uittreksel aan te halen, wenste ik een kort eerbetoon aan de president van de Franse Republiek te brengen, want zijn woorden hebben tot de herdenkingsopdracht bijgedragen, een opdracht die ons allen te beurt valt.

Het is uiteraard essentieel dat publieke personen het woord nemen om ons op onze taken te wijzen en om de geschiedenis onder de aandacht te brengen, maar dat kan niet gebeuren zonder te spreken over alle anonieme personen die deze geschiedenis hebben beleefd.

Op 7 februari 1944 schreef Hilde Verdoner-Sluiser volgende woorden aan haar vader die net zoals zij in Westerborg in Nederland zat opgesloten.

“David Sluiser

Barrack 64

Lieve Vader,

Mijn vrees is reël waarheid geworden en ik ben opgeroepen voortransport.

Doe wat je kan!

Ik heb heel weinig hoop.

Blijf gezond en sterk.

Stuur mij een brief terug zodra je iets weet

Duizend kussen

Hilde”

Toespraak – Prijzen van de Stichting Auschwitz

Ze schreef dit briefje aan de vooravond van haar vertrek naar Auschwitz, waar ze 3 dagen later zou sterven.

De herinnering van de slachtoffers van de holocaust eren en door hun geschiedenis vermijden dat dit alles zich zou herhalen, is de levenslange inzet van de meesten onder u die hier vanavond aanwezig zijn.

Ik dank u daarvoor van ganser harte.

74 jaar scheiden ons van het einde van de Tweede Wereldoorlog.

Onze generatie is die van de achterkleinkinderen, kleinkinderen en soms zelfs kinderen van de slachtoffers van de oorlog en het naziregime. Hilde was mijn overgroottante.

We moeten allen de geschiedenis van onze voorouders in gedachten houden, evenals hun emoties die ze dikwijls uit bescheidenheid verborgen hielden maar die nog steeds ever rauw zijn. We zijn waarschijnlijk de laatsten die dit nog mogen meemaken.

De familiale tragedies zullen nog voort van ouders op kinderen worden overgedragen, maar het directe contact met de getuigen van de oorlog zal verdwenen zijn.

Niemand zal betreuren dat Europa nu een lange periode van vrede en verbroedering kent, maar we moeten ons ook bewust zijn van het feit dat we zeker de ogen niet mogen sluiten voor het gevaar inherent aan de periode die de overgang betekent van levende getuigenis naar verhaal in een geschiedenisboek.

Daarom hebben we nood aan verenigingen zoals de uwe, aan verenigingen die de herdenkingsopdracht uitvoeren en die Hilde heel even opnieuw tot leven wekken. Uw werk is dus niet enkel heilzaam; het is ook onontbeerlijk.

Dit geldt met name omdat de afgelopen jaren gekenmerkt werden door waarschuwingssignalen voor alle democraten.

We weten dat 2018 een jaar was waarin de antisemitische incidenten in België – maar ook in andere Europese landen – toenamen.

Tegelijkertijd weten we dat sommige bewegingen waarvan aanzetten tot haat de *core business* is, de voorhoede van het politieke toneel betreden.

En ik viseer geen enkele politieke stroming in het bijzonder. Er zijn er zowel aan de rechter- als aan de linkerzijde.

Antisemitisme is niemands monopolie. Iedereen moet er waakzaam voor zijn.

De opvoeding van onze jongeren in dit pijnlijke maar onlosmakelijke verleden van onze Europese geschiedenis, moet één van onze prioriteiten zijn als volwassene, ouder, overheid, schrijver, journalist of lid van een vereniging.

De strijd tegen het antisemitisme en tegen de ontkenning van de Holocaust is daarom een dagelijkse strijd die in alle kringen en overal plaatsvindt.

Dat sensibiliserings- en opvoedingswerk kan en mag niet enkel theoretisch zijn.

We mogen ons niet beperken tot een loutere overdracht.

We moeten de herdenkingsopdracht belichamen.

Toespraak – Prijzen van de Stichting Auschwitz

Door deze belichaming moeten we de woorden tot leven wekken, opdat ze niet louter woorden zouden blijven.

We kennen het belang van uw werk en kunnen dus enkel de Stichting Auschwitz en Auschwitz in Gedachtenis steunen. In mij vindt u alvast een onvoorwaardelijke bondgenoot. Ik sluit mij aan bij het werk dat u verricht bij de auteurs, journalisten en vorsers die hier vanavond worden beloond.

Om Hilde, Otto, Abraham, Henriëtte en de miljoenen anderen nooit te vergeten.

En om vooral nooit te vergeten hoe ze gestorven zijn. Ik dank u voor uw aandacht.